

Arbeids- og sosialdepartementet
Pensjonsavdelingen
Postboks 8019 Dep
NO-0030 Oslo

Vår dato 06.01.2017
Vår referanse 16/042712
Deres dato 21.11.2016
Deres referanse 16/3723

Høring om endringer i forskrift 3. juli 2014 nr. 949 om overgangsregler for uførepensjon fra lovfestet offentlig tjenstepensjonsordning som er innvilget med virkningstidspunkt før 1. januar 2015 (overgangsforskriften).

Vi viser til høringsnotat av 21. november 2016 med forslag til endringer i ovennevnte forskrift. Vi viser også til tidligere dialog om eventuelle endringer og herunder utlister og oversendt tallmateriale.

De foreslåtte endringene gjelder uføre som mottok uførepensjon fra tjenstepensjonsordningen ved innføringen av nye uføreregler.

1. Beregning av uførepensjon når økt uføretrygd avløser arbeidsavklaringspenger som har vært gitt i påvente av at krav om uføretrygd ferdigbehandles

Det følger av overgangsforskriften § 4 tredje ledd at når en person som har gradert gammel uførepensjon får sin inntekts- eller arbeidsevne redusert ytterligere, skal uførepensjonen beregnes på grunnlag av det fiktive pensjonsgrunnlaget, tjenestetiden og den nye uføregraden. Denne bestemmelsen må imidlertid ses i lys av bestemmelsens fjerde ledd, som tolkes slik at en ny ytelse fra folketrygden medfører at uførepensjonen skal beregnes på ny etter de nye beregningsreglene. I høringsbrevet foreslås det å videreføre det fiktive grunnlaget mv når økt uføretrygd fra folketrygden er avløst av arbeidsavklaringspenger som er gitt i påvente av at krav om uføretrygd ferdigbehandles.

Statens pensjonskasse støtter intensjonen med forslaget, men er uenig i utformingen. Slik forslaget er formulert, vil det medføre behov for flere omregninger av ytelsen. Forslaget vil videre medføre økonomiske forskjeller blant våre medlemmer, avhengig av saksbehandlingstid på det lokale NAV-kontoret.

Statens pensjonskasse foreslår at innvilgelsen av arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven § 11-13 første ledd bokstav c skal være tilstrekkelig vilkår for at den løpende uførepensjonen skal videreføres, beregnes på grunnlag av det fiktive pensjonsgrunnlaget, tjenestetid og ny uføregrad.

Med departementets forslag må uførepensjonen beregnes fullt ut etter nytt regelverk når arbeidsavklaringspenger innvilges etter folketrygdloven § 11-13 første ledd bokstav c, og deretter må man konvertere den tilbake igjen etter de fiktive reglene når arbeidsavklaringspengene avløses av uføretrygd. Statens pensjonskasse legger til grunn at de fleste uføretrygdmottakere som innvilges arbeidsavklaringspenger etter denne bestemmelsen får økt sin uføretrygd ved utløpet av saksbehandlingstiden. På denne bakgrunn vil det være mest hensiktsmessig å øke uføregraden etter det fiktive beregningsgrunnlaget når arbeidsavklaringspengene innvilges.

I tillegg til at forslaget medfører administrativt merarbeid for Statens pensjonskasse, kan det fremstå som urimelig for uførepensjonisten at ytelsen omregnes (og går ned eller opp) i en situasjon hvor man er sammenhengende ufør. Dersom ulikheten mellom nye og gamle beregningsregler er stor, vil saksbehandlingstiden på det lokale NAV-kontoret få store økonomiske konsekvenser for den enkelte. Vi forstår forslaget slik at det ikke er ment å etterbetale uførepensjon for perioden med arbeidsavklaringspenger, dersom disse erstattes av uføretrygd. Dette ville vært svært ressurskrevende.

Statens pensjonskasse mener på denne bakgrunn at innvilgelse av arbeidsavklaringspenger i påvente av at uførekravet behandles, skal betraktes som en forlengelse/forhøyelse av den opprinnelige uførheten, og at uførepensjonen fortsatt beregnes etter overgangsreglene.

Dersom NAV angir hjemmelen for arbeidsavklaringspenger i sitt vedtak, vil medlemmet kunne legge ved dette vedtaket i forbindelse med søknad om økt uføregrad, og det vil ikke være nødvendig for Statens pensjonskasse å kontakte NAV.

Uansett hvordan forslaget utformes, må slike saker behandles manuelt. Reglene skal gjelde med tilbakevirkning til 1.1.2015. Dette medfører at sakene må tas på nytt tilbake i tid for to år med alle de endringene som eventuelt har vært i saken. I tillegg må det manuelt foretas et nytt etteroppgjør i alle sakene. Ettersom dette kan være kompliserte saker og alt må foretas manuelt, vil det ta tid før disse sakene blir ferdigbehandlet.

Vi legger til grunn at pensjonskasseloven § 44 a ikke gir grunnlag for renter av etterbetalingen.

1.1 Antall saker ved utgangen av 2016

Av totalt 2007 uførepensjonister som pr 31.12.15 hadde fått opphør av overgangsreglene var det 454 saker som pr 31.12.14 hadde uførepensjon i NAV.

Av disse var det 320 som hadde uføretrygd i NAV pr 31.12.2015.

Årsaken til opphør av overgangsreglene kan for denne gruppen (320) være at de har hatt AAP i ventetid. Disse sakene må derfor behandles manuelt.

Dette er tall tatt ut pr. 31.12.2015 og vi anslår at tallene pr 31.12.2016 vil være det dobbelte.

1.2 Antall saker fremover

Det var 31 211 uførepensjonister som pr 31.12.2015 fortsatt var omfattet av overgangsreglene. 15 113 av disse er 60 år eller eldre.

Legger vi til grunn samme fordeling som over $(31\ 211 / 2007 * 320)$ er det ca. 5 000 pensjoner som i fremtiden skal behandles etter endringene i forskriftene. Av disse 5 000 anslår vi at det er 2 400 som må behandles innenfor 7 år. Antallet vil reduseres år for år fremover etter denne perioden.

2. Presisering av § 4, fjerde ledd

Statens pensjonskasse er enig i at det er hensiktsmessig å foreslå en presisering av denne bestemmelsen for å unngå uklarheter om hvilke tilfeller som medfører omregning fullt ut etter nye regler. Vi foreslår imidlertid at bestemmelsen gjøres enda klarere, ved å nevne også tilfeller hvor ytelsen bare delvis erstattes av en annen ytelse, og der det kommer en ny ytelse i tillegg. Vi viser til forskriftsutkastet avslutningsvis.

Dersom det er innvilget hel eller gradert gammel uførepensjon uten at det er innvilget ytelse fra folketrygden eller avtalefestet pensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning før fylte 65 år, og det senere blir innvilget slike ytelser, skal uførepensjonen fullt ut beregnes etter tjenstepensjonslovene. *Det samme gjelder når en av ytelsene faller bort, erstattes helt eller delvis av en annen ytelse som nevnt, eller at det kommer til en ytelse i tillegg som ikke er arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven § 11-13 første ledd bokstav c.*

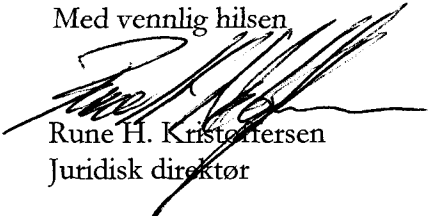
Ny § 4 a skal lyde:

Det gis et tillegg etter andre ledd til ny uførepensjon til personer som har gammel delvis uførepensjon fra tjenstepensjonsordningen, uten motsvarende ytelse i folketrygden, og som 1. januar 2015 eller senere får arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden.

Tillegget skal fastsettes til et beløp svarende til differansen mellom 66 prosent av pensjonsgrunnlaget uførepensjonen var beregnet etter og summen av *arbeidsavklaringspenger og/ eller uføretrygd* og ny uførepensjon.

Tillegget skal justeres for uføregrad og reduseres mot arbeidsinntekt på samme måte som uførepensjonen for øvrig.

Med vennlig hilsen

Rune H. Kristoffersen
Juridisk direktør

Olaug Kristine Bakke
Seniorrådgiver

3. Tillegg i midlertidig uførepensjon og uførepensjon for personer som før 2015 mottok uførepensjon uten ytelser fra folketrygden

Forslaget til ny § 4a gjelder personer som før 1. januar 2015 hadde en delvis uførepensjon i tjenstepensjonsordningen og som deretter har blitt mer uføre og fått innvilget en ytelse fra folketrygden. Ved beregning av folketrygdytelsen tas det ikke hensyn til at arbeidsinntekten har vært redusert som følge av uførhet. Tidligere ble dette som kjent kompensert gjennom tjenstepensjonsordningens bruttogaranti. Med den nye påslagsordningen kan samlet ytelse som ufør bli lav.

Statens pensjonskasse mener prinsipielt at slike saker burde vært løst ved at folketrygden kompenserte for inntektstap som skyldes uførhet, selv om uførheten har inntruffet gradvis. En gjeninnføring av bruttogarantien fra tjenstepensjonsordningen i form av et tillegg er administrativt krevende, men fremstår som en fornuftig løsning på bakgrunn av at det bare gjelder personer som ble delvis uføre på et tidspunkt da de hadde forventninger om et garantert nivå på samlet ytelse. Dersom det på et senere tidspunkt skulle bli aktuelt å utvide ordningen, bør det vurderes en annen tilnærming.

Beregningen av slike tilfeller må gjøres manuelt. Dette vil være arbeidskrevende, særlig fordi man må gjennomgå historikken tilbake i tid med alle eventuelle endringer som har vært. Det må også foretas nytt etteroppgjør.

3.1. Antall saker ved utgangen av 2016

Av totalt 2007 uførepensjonister som pr 31.12.15 hadde fått opphør av overgangsreglene var det 383 saker som pr 31.12.14 ikke hadde ytelse i NAV.

Av disse var det 248 som hadde enten uføretrygd eller AAP per 31.12.2015.

3.2. Antall saker fremover

Det er 31 211 uførepensjonister som pr 31.12.2015 fortsatt var omfattet av overgangsreglene. Av disse er 15 113 60 år eller eldre.

Legger vi til grunn samme fordeling er det ca. 3 900 pensjoner som i fremtiden skal behandles etter endringene i forskriftene. Av disse 3 900 anslår vi at det er 1 900 som må behandles innenfor 7 år. Antallet vil reduseres år for år fremover etter denne perioden.

4. Forslag til forskriftsendringer:

§ 4 tredje ledd skal lyde:

Dersom det er innvilget gradert gammel uførepensjon og personens inntekts- eller arbeidsevne reduseres ytterligere, skal uførepensjonen beregnes på grunnlag av det fiktive pensjonsgrunnlaget, tjenestetiden og den nye uføregraden. *Det samme gjelder når det innvilges arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven § 11-13 første ledd bokstav c, og når slike arbeidsavklaringspenger avløses av uføretrygd.*

§ 4 fjerde ledd skal lyde: